

Örskelljunga kommun
Socialförvaltningen

MAS Kvalitets HANDBOK för god och säker vård

Anvisning Stickskada

Dokumentansvarig Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Från denna anvisning får avsteg göras endast efter överenskommelse med MAS.

Styrdokument

Lag/föreskrift/råd:

Vårdhandboken

AML

SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård och omsorg

SOSFS 2011:9 Ledningssystem systematiskt kvalitetsarbete

SOSFS 2005:26 Hantering av smittförande avfall

AFS 2012:7 Föreskrift arbetsmiljöverket arbetsmiljörisker

AFS 2005:1 Föreskrift arbetsmiljöverket arbetsmiljörisker

Allmänt

Enligt AF 2005:1 ska skyddshandskar skall användas vid arbete som medför risk för ohälsa vid hudkontakt. Den som kan komma att exponeras för kroppsvätskor från människor eller djur i verksamheter där 22 och 24 §§ gäller ska ha särskild utbildning. Utbildningen ska ge kunskaper om

- god hygienisk arbetsmiljöpraxis,
- rutiner som ska finnas enligt 16 §,
- hur man hanterar vassa föremål och kontaminerat material, även som avfall,
- hur man använder säkra produkter för att skydda sig mot stick- och skärskador,
- betydelsen av vaccinationer och
- hur man minskar risken för smitta om en oönskad händelse har inträffat.

Om den oönskade händelsen innebär risk för smittöverföring ska arbetsgivaren se till att den som råkat ut för den oönskade händelsen omedelbart tas om hand. I åtgärderna ska även ingå kontakt med medicinsk expertis för bedömning av behov av postexpositionspylax och medicinska kontroller. (AFS 2012:7)

Hantering och förpackning inom hemsjukvård

Personal i hemsjukvården ska ha med sig typgodkänd förpackning för att samla in smittförande, skärande och stickande avfall. En förpackning får användas till flera patienter om den återförs till den ordinarie arbetsplatsen samma dag som den har använts (14§ SOSFS 2005:26).

Om förpackningen används till en enstaka patient kan den förvaras hos patienten till dess att den har fyllts enligt tillverkarens anvisningar. Sedan ska den återföras till den ordinarie arbetsplatsen.

Sjukvårdshuvudmannen ansvarar inte för kanyler och annat smittförande avfall som uppkommer i samband med egenvård, till exempel kanyler från insulininjektioner. Detta avfall tas om hand enligt anvisningar som lämnas av kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd. En del kommuner har ett samarbetsavtal med Apoteket som då tar emot skärande och stickande avfall i kanylburkar från hushållen på kommunens bekostnad (Vårdhandboken)

Förebyggande rutiner

Förutom basala hygienrutiner enligt; (SOSFS 2015:10)

- Vid kontakt med blod och blodtillblandade kroppsvätskor ska relevant skyddsutrustning användas. Exempel på detta är handskar anpassade efter arbetets art, vid risk för stänk används skyddsförkläde och visir, alternativt vätskeavvisande munskydd och skyddsglasögon. Vid spill av blod och blodtillblandade kroppsvätskor ska punktdesinfektion med rekommenderat ytdesinfektionsmedel utföras snarast.
- Instrument och produkter avsedda för flergångsbruk som kommit i kontakt med blod/blodtillblandade kroppsvätskor ska desinfekteras snarast. Detta bör ske med så lite manuell hantering som möjligt. Värmetåliga produkter rengörs och desinfekteras i disk- eller spoldesinfektor.
- Produkter med integrerad säkerhetsfunktion ska användas om de finns tillgängliga (det vill säga så fort de kan upphandlas) enligt AFS 2005:1 samt tilläggsföreskrift AFS 2012:7. I annat fall ska andra tekniska hjälpmedel användas för att minska risken för stick- och skärskada.
- Se till att du har kunskap om hur utrustning ska användas och hur de fungerar. Till exempel hur säkerhetsmekanism ska aktiveras och att provtagningshållare och kanyl är kompatibla.
- Arbeta så att stick- och skärskador undviks. Detta innefattar till exempel att arbetet planeras och samordnas så att det kan utföras metodiskt, att arbetsställningen är bekväm (sitt helst vid provtagning etc) och att den utrustning som krävs placeras så att armarna inte behöver korsas.
- Ha alltid behållaren för stickande och skärande avfall nära dig och lägg alltid vassa föremål direkt i den. Behållaren får maximalt fyllas till fyllnadslinje (ca 2/3). Fylld behållare slutstängs, det ska sedan inte vara möjligt att åter öppna behållaren.

Har du stuckit eller skurit dig eller på annat sätt fått blod på öppet sår eller slemhinna:

- Desinfektera omedelbart. Använd **rikligt** av vad som finns tillgängligt, till exempel handdesinfektionsmedel eller klorhexidinsprit.
- Vid stänk i munnen, skölj noga. Använd det som finns lättillgängligt, till exempel vatten, klorhexidinsprit eller handdesinfektionsmedel
- Se åtgärdsplan för vidare instruktioner.

Vid stänk i ögonen

- Skölj omedelbart, använd rikligt med ögondusch eller fysiologisk natriumklorid (NaCl). Finns inte detta, använd rikligt med kranvatten. Ta därefter ut eventuella kontaktlinser och skölj noga.
- Se åtgärdsplan för vidare instruktioner.

Åtgärdsplan

- Kontakta företagshälsovård **Feelgood dagtid måndag till fredag** eller infektionsklinik, se telefonnummer nedan utan fördröjning för bedömning av åtgärder. Kan innebära postexpositionsprofylax/ behandling, uppföljning och provtagning av patient (kräver medgivande) och personal.
- Ett så kallat nollprov kan bli aktuellt att ta på den som utsatts för stickskada (räcker oftast inom en vecka), 3 månader samt 6 månaders prov. Analys av Hepatit B, Hepatit C och HIV.

Provet kan tas antingen via ett besök på Feelgood i Helsingborg eller på arbetsplatsen via kommunsköterska efter att material har skickats från Feelgood

- Postexpositionsprofylax mot hepatit B med vaccination påbörjas snarast, helst inom 24 timmar. Skyddseffekten är inte säkert dokumenterad vid postexpositionsprofylax som ges senare än tre dygn efter exposition. Utifrån vaccinationsstatus och smittsamhetsbedömning av patient (smittkälla) ges tillägg med immunglobin
- Postexpositionsprofylax mot hepatit C (vaccin) finns inte. Handläggning består i uppföljning (förnyad provtagning) och vid behov behandling.
- Gör en arbetsskadeanmälan (Försäkringskassan) och en avvikelserapportering tillsammans med arbetsledaren. Stickskador i Hälso- och sjukvården gäller kostnadsfrihet för personal vid sticktillbud. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:1) är det respektive arbetsgivare som skall stå för alla kostnader när arbetstagaren har utsatt sig för smitta i arbetet.

Företagshälsovård Feelgood; måndag-fredag 8:00-17:00 tel. 042-26 63 70

Helsingborgs infektionsklinik; måndag-fredag 8:00–16:00 tel. 042-406 23 50

Övrig tid

tel. 042-406 23 70

Remiss Serologi / Virologi

Patient ID och Namn

Beställare, adress + Kund-kod:		Patient ID ej styrkt	
Betalningsansvarig om annan än beställare	Svarskopia till	Provtagningsdatum	Tid
Remitterad av (namn i klartext)	Tillgängligt tel. nr	Provtagare RSID	

Grunddiagnos, anamnes, frågeställning Immunsupprimerad Gravid Hälsokontroll

Insjukningsdag: Antiviral behandling: Patienten har nyligen erhållit blodprodukter / gammaglobulin

Klinisk mikrobiologi
Sövegatan 23
221 85 Lunds. Tel. 046-17 32 50

<p>Antikroppspåvisning Ett SST-rör för analyser inom denna ruta</p> <p>Bakterieserologi</p> <p>☐ Borrelia ☐ Neuroborrelia (Liquor och Serum) ☐ Chlamydia pneumoniae ☐ Helicobacter pylori ☐ Legionella ☐ Mycoplasma pneumoniae ☐ Pertussis ☐ Toxoplasma ☐ .....</p> <p>Quantiferon</p> <p>Prov tas i specialrör. Förvaras och transporteras i rumstemperatur. Får ej kylas. Ej inkuberade prov skall vara på lab inom 16h från provtagning må-tors.</p> <p>Nedanstående uppgifter ska vara ifyllda för att analys ska utföras!</p> <p>Provtagningsdatum ..... Klockslag .....</p> <p>Proven är:</p> <p>☐ Ej inkuberade ☐ Inkuberade 37° C</p> <p>Anledning till provtagning</p> <p>☐ Smittspåring ☐ Latent tuberkulos</p>	<p>Virusserologi</p> <p>☐ Adenovirus* ☐ Influenza A & B - virus * ☐ TBE ☐ Cytomegalovirus (CMV) ☐ Infektion ☐ Bärarskap Epstein Barr-virus (EBV) ☐ Infektion ☐ Bärarskap Herpes simplex-virus (HSV) ☐ Infektion ☐ Bärarskap Morbillivirus ☐ Infektion ☐ Immunitet Parotitvirus ☐ Infektion ☐ Immunitet Parvovirus B19 ☐ Infektion ☐ Immunitet Rubellavirus ☐ Infektion ☐ Immunitet Varicella-zoster-virus ☐ Infektion ☐ Immunitet/Bärarskap ☐ .....</p> <p>* Akut- och konvalescentprov behövs</p>	<p>Viruspåvisning</p> <p>☐ Blåsekret, genitalprov ☐ Blåsekret ☐ Bronsksköljvätska ☐ EDTA-plasma ☐ Faeces (burk) ☐ Likvor (Csv) ☐ Nasofarynxaspirat ☐ Nasofarynx pinnprov ☐ Urin ☐ Ögonsekret ☐ .....</p> <p>Önskad undersökning</p> <p>☐ Adenovirus ☐ BK-virus ☐ Cytomegalovirus (CMV) ☐ Enterovirus ☐ Epstein-Barr-virus (EBV) ☐ Gastroenteritpanel virus (norovirus, rotavirus, sapovirus, astrovirus och adenovirus typ 40/41) ☐ Herpes simplex-virus(HSV) ☐ JC - virus ☐ Luftvägsvirus (influenza, RSV & metapneumovirus) ☐ Luftvägsvirus - utvidgad (15 virus) ☐ Papillomvirus (HPV) ☐ Parechovirus ☐ Parvovirus B19 ☐ Varicella - zoster virus ☐ .....</p>	<p>Ett SST-rör för analyser inom denna ruta</p> <p>Screening</p> <p>☐ Blodsmittescreening (HIV, hepatit B & C) ☐ Syfilis (lues) ☐ Screening av gravida (HIV, hepatit B, Syfilis, rubella-immunitet - om ej känd)</p> <p>HIV</p> <p>☐ HIV screeningtest (anti-HIV och HIV-antigen)</p> <p>Hepatit</p> <p>Hepatit A ☐ IgM (aktuell infektion) ☐ IgG (vaccination/immunitet)</p> <p>Hepatit B ☐ HBsAg (infektion) ☐ Anti-HBc ☐ Anti-HBs (vaccination)</p> <p>Hepatit C ☐ Anti-HCV</p> <p>HTLV</p> <p>☐ HTLV I & II, screeningtest ☐ .....</p> <p>Välfyllt EDTA-rör</p> <p>☐ HIV-1 RNA, kvantifiering</p> <p>Välfyllt EDTA- eller PPT-rör</p> <p>☐ Hepatit B DNA, kvantifiering ☐ Hepatit C RNA, påvisning, kvantifiering ☐ Hepatit C RNA, typning ☐ .....</p>
---	--	--	--

Inskickandet av denna remiss bekräftar att patienten (alt vårdnadshavare/härstående) har fått information om - och samtycker till - att provet och tillhörande personuppgifter sparas för vård och behandling och därmed förenlig verksamhet.

Nej, patienten samtycker inte till att provet sparas för vård och behandling och därmed förenlig verksamhet. Nej-talorg skickas till Regionalt Biobanksregister.

Patienten är vid provtillfället oförmögen att lämna samtycke.

För laboratoriets anteckningar

V1508

6780362316 Se Analysportalen på www.skane.se/labmedicin